

De effecten van schrijversbezoeken op leesbevordering

Intern rapport, niet bedoeld voor publicatie

Colofon

Stichting Lezen
Nieuwe Prinsengracht 89
1018 VR Amsterdam
020-6230566
www.lezen.nl
info@lezen.nl

Auteurs

Lisanne Bos
Natascha Notten

Citeren als: Bos, L., & Notten, N. (2017). *De effecten van schrijversbezoeken op leesbevordering*.
Interne publicatie. Amsterdam: Stichting Lezen.

©2017 Stichting Lezen

Inhoudsopgave

MANAGEMENTSAMENVATTING	4
INLEIDING	5
HET AUTEURSBEZOEK ONDER DE LOEP	5
DOEL VAN HET LITERATUURONDERZOEK.....	5
REIKWIJDTE VAN HET LITERATUURONDERZOEK	6
1 DE BIJDRAGE VAN EEN AUTEURSBEZOEK AAN LEESBEVORDERING	7
PERSPECTIEF VAN DE LEZER.....	7
PERSPECTIEF VAN DE AUTEUR.....	8
PERSPECTIEF VAN DE ORGANISATOR	9
SAMENVATTING.....	10
2 RANDVOORWAARDEN VOOR EEN SUCCESVOL AUTEURSBEZOEK	11
DE INBEDDING VAN EEN AUTEURSBEZOEK.....	11
KEUZE VAN DE AUTEUR EN HET BOEK.....	14
DUUR VAN HET AUTEURSBEZOEK	14
FYSIEK OF DIGITAAL AUTEURSBEZOEK.....	15
SAMENVATTING.....	15
KANTTEKENINGEN.....	16
LITERATUUR.....	17
BIJLAGE 1 METHODE.....	19
ZOEKSTRATEGIE	19
SELECTIECRITERIA.....	19
OVERZICHT VAN DE GESELECTEERDE BRONNEN.....	19
BIJLAGE 2. ZOEKTERMEN	21
BIJLAGE 3. OVERZICHT VAN DE STUDIES.....	22

Managementsamenvatting

Er wordt veel gedaan om leerlingen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs te stimuleren om te lezen. Een van de mogelijkheden om dit te doen is via een auteursbezoek. Auteursbezoeken vinden al decennialang over de hele wereld plaats. Er bestaan geen overzichtsstudies van opbrengsten van het auteursbezoek voor de leesbevordering. Om deze opbrengsten in beeld te krijgen staan binnen dit onderzoek twee vragen centraal: “Wat is de bijdrage van een auteursbezoek aan de leesbevordering volgens de lezer, de inhoudelijk begeleider, de auteur en de organisator?” en “Welke randvoorwaarden zorgen voor het succes van een auteursbezoek?”

Allereerst blijkt dat zowel in het basis- als in het voortgezet onderwijs auteursbezoeken een positieve invloed hebben op de leesmotivatie, de leesattitude en het aantal gelezen boeken door de lezer. Lezers geven aan dat ze het auteursbezoek een leuke ervaring vinden en dat zij hierdoor (ook) andere boeken zijn gaan lezen. Door het persoonlijke contact en de mogelijkheid om vragen te stellen, raken de lezers betrokken bij het persoonlijke verhaal van de auteur en zijn ze gemotiveerder om meer boeken te gaan lezen. Auteurs worden daarnaast door inhoudelijk begeleiders gezien als rolmodellen, die kunnen fungeren als vraagbaak om diepere lagen in het verhaal te ontdekken en literaire aspecten te bespreken.

Ten tweede blijkt uit de verzamelde literatuur dat vooral betrokkenheid een belangrijke factor is voor een succesvol auteursbezoek. In de praktijk wordt het auteursbezoek vooral als succesvol ervaren wanneer het goed is ingebed in het curriculum. Voor deze inbedding dient de school drie fases te doorlopen. Voorafgaand (fase 1) is er een goede organisatorische en inhoudelijk voorbereiding op het auteursbezoek nodig. Tijdens het auteursbezoek (fase 2) moet de auteur goed begeleid worden door een lezer (d.w.z., leerling) of een docent. Een auteursbezoek wordt onder meer als succesvol ervaren wanneer lezers veel vragen voorbereiden die ze tijdens het bezoek aan de auteur kunnen stellen. Na het auteursbezoek (fase 3) dient een verdiepende fase te volgen. Dit kan gefaciliteerd worden door activiteiten te organiseren, zoals het schrijven van een bedankbrief, een bezoek aan de bibliotheek of het voeren van discussies over onderwerpen die tijdens het auteursbezoek aan de orde zijn gekomen. Deze activiteiten vergroten de kans dat het auteursbezoek een blijvende indruk achterlaat bij de aanwezigen. Met andere woorden, door de activiteiten uit fase 3 wordt het auteursbezoek geïmplementeerd in het onderwijs. Naast de inbedding lijken de keuze van de auteur van belang, evenals de leeftijd van de lezers in relatie tot de doelgroep van de auteur. Het is vooralsnog onduidelijk of het succes van een auteursbezoek afhangt van hoe vaak een auteur langskomt en of hij/zij dat in persoon doet of digitaal, bijvoorbeeld via Skype.

Inleiding

Docenten doen veel om kinderen en jongeren meer te laten lezen en het plezier in lezen te vergroten. In het kader van leesbevordering nemen zij hun leerlingen mee in verschillende activiteiten die aan boeken gerelateerd zijn, zoals spreekbeurten, themaweken en bibliotheekbezoeken. Een ander onderdeel van leesbevordering bestaat uit de zogenaamde auteursbezoeken (Sanacore, 1995). Door in contact te komen met auteurs kunnen de leesfrequentie, de leesmotivatie en de leesattitude van lezers gestimuleerd worden (Elliot, Mateer, Spinelli, & Cheripko, 2002). Scholen, bibliotheken en theaters organiseren regelmatig een auteursbezoek voor leerlingen tussen de 4 en 18 jaar. Organisaties zoals De Schrijverscentrale (voorheen SSS: Schrijvers, School, Samenleving) helpen bij het inbedden van een auteursbezoek op de school of in de bibliotheek. Deze bezoeken kunnen op zichzelf staan, en daarnaast onderdeel zijn van evenementen zoals De Dag van de Literatuur of De Jonge Jury.

Het auteursbezoek onder de loep

Het bezoek van een auteur zorgt voor een relatief unieke situatie: lezers¹ kunnen aan de auteur vragen stellen over het door hem of haar geschreven boek (Hayward, 2002; Ward, 2008; Taylor & Dickinson, 1991). Dit geeft hen de kans om zich te verdiepen in het oeuvre van de auteur en een glimp te zien van diens wereld (Hayward, 2002). Idealiter worden er ter voorbereiding van het auteursbezoek boeken van de auteur (voor)gelezen. Gedurende het bezoek kunnen auteurs hun gedachten achter het boek uitleggen. Zo kunnen zij de lezers helpen in het leren begrijpen van technieken die gebruikt worden bij het schrijven van verhalen (Bloem & Manna, 1999; Beuchat, 1994; Forgrave, 2014; Hayward, 2002; McElmeel, 1994; Miller, 2014; Naslund & Jobe, 2005; Taylor & Dickinson, 1991; Walker & Feldman, 2013). Via het auteursbezoek kan tevens de connectie worden gemaakt tussen de boeken en het persoonlijk leven van de auteur (Hayward, 2002). Door de ontmoeting met de auteur zien de lezers de auteur als een echt persoon, wat kan zorgen voor een vergrote interesse in zijn of haar werk en en grotere betrokkenheid bij literatuur in het algemeen (Jenkins, 1999). Dit alles kan zorgen voor een hogere leesfrequentie, leesmotivatie en leesattitude.

Doel van het literatuuronderzoek

Het samenbrengen van lezers en auteurs is iets wat wereldwijd al decennialang gebeurt. Er zijn helaas geen overzichtsstudies van (gepercipieerde) opbrengsten van het auteursbezoek op de leesbevordering en evenmin van randvoorwaarden voor succes. In het verleden is een onderzoek uitgevoerd naar auteursbezoeken in Nederland, Duitsland, Finland en Amerika, maar deze is meer dan dertig jaar oud (Haanstra, Godefrooij, & Hartogs, 1982).

Het doel van dit literatuuronderzoek is om vast te stellen welke invloed het auteursbezoek uitoefent op de leesbevordering in het basis- en voortgezet onderwijs. Om dit te bepalen wordt gekeken naar de leesfrequentie, de leesmotivatie en de leesattitude van leerlingen tussen de 4 en 18 jaar. Thema's die hierbij centraal staan zijn de ervaringen van deze jonge lezers met het bezoek, het leesplezier voor en na het auteursbezoek en de manieren waarop het auteursbezoek zorgt voor een

¹ met lezers wordt in dit literatuuronderzoek verwezen naar leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs.

verhoogde leesfrequentie, leesmotivatie en/of leesattitude. De onderzoeksvragen die leidend zijn geweest voor dit literatuuronderzoek zijn:

- Wat is de bijdrage van een auteursbezoek aan de leesbevordering in het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs? Dit wordt beschreven vanuit het perspectief van vier verschillende doelgroepen: de lezer (de leerling tussen de 4 en 18 jaar), de inhoudelijk begeleider, de auteur en de organisator.
- Welke randvoorwaarden zorgen voor het succes van een auteursbezoek?

Reikwijdte van het literatuuronderzoek

Er zijn 38 studies geschikt bevonden voor het literatuuronderzoek (zie bijlage 1: methode). Naar auteursbezoeken is zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek gedaan, met name met behulp van enquêtes en open interviews. Effectstudies met een experimenteel design ontbreken. Het merendeel van de gevonden studies komt uit de Verenigde Staten (24); andere landen zijn Nederland, Engeland, Colombia, Australië en Chili. Er zijn 23 studies gericht op het basisonderwijs, 12 studies op het voortgezet onderwijs en 4 studies op een andere doelgroep, zoals pabo-studenten of auteurs.

1 De bijdrage van een auteursbezoek aan leesbevordering

De bijdrage van het auteursbezoek aan de leesbevordering wordt beschreven vanuit vier perspectieven: de lezer, de inhoudelijk begeleider, de auteur en de organisator. Aan elk perspectief is hieronder een afzonderlijke paragraaf gewijd. De definities van de vier doelgroepen zijn als volgt:

Lezer	De leerling, tussen de 4 en 18 jaar, op wie het bezoek is gericht.
Inhoudelijk begeleider	De docent, bibliothecaris of andere verantwoordelijke aanwezige tijdens het auteursbezoek.
Auteur	De schrijver die het bezoek aflegt.
Organisator	Degene die het auteursbezoek georganiseerd heeft.

Perspectief van de lezer

Tijdens een auteursbezoek kunnen lezers een (beroemde) auteur ontmoeten en meer over hem of haar te weten komen. Hierdoor zien zij dat boeken niet vanzelf ontstaan, maar dat ze het resultaat zijn van de inspiratie en het harde werk van een auteur (Moynihan, 2009; Sanacore, 1993; Taylor & Dickinson, 1991). Het auteursbezoek kan lezers daardoor motiveren om meer te gaan lezen omdat zij meer te weten willen komen over wat de auteur te vertellen heeft (Clark, 2003; Doucette, 2011; Elliot et al., 2002).

Uit verschillende studies lijkt een positieve invloed van het auteursbezoek naar voren te komen op de leesattitude van lezers in het basisonderwijs (Beuchat, 1994; Bloem & Manna, 1999; Hermans & Jans, 2012; Kieft & Damstra, 2016; Klug, Turner, & Feuerborn, 2009; Leygraaf, 2012; Miller, 2014; Mol, Boerma, Dekker, & Jolles, 2015; Sanacore, 1993). Zo laat een onderzoek onder 100 basisschoolleerlingen zien dat een eenmalig auteursbezoek helpt om de stijl en ideeën van de auteur terug te vinden in meerdere door de auteur geschreven boeken (Bloem & Manna, 1999). Dit lijkt vooral te komen door de mogelijkheid voor de lezer om vragen te stellen aan de auteur. Ook andere onderzoekers observeerden dat lezers door vragen te stellen meer affiniteit krijgen met de boeken van een auteur, wat de leesmotivatie bevordert (Beuchat, 1994; Bloem & Manna, 1999; Hermans & Jans, 2012; Miller, 2014; Sanacore, 1993). Bovendien krijgen lezers, door het meemaken van meerdere auteursbezoeken, meer interesse in lezen. Het voorlezen door de auteur blijkt in een evaluatieve studie naar het programma De Schoolschrijver² de mooiste ervaring voor de lezers gedurende het bezoek (Mol et al., 2015). Uit verschillende studies komt naar voren dat auteursbezoeken de leesmotivatie kunnen bevorderen. Daarnaast lijken lezers na een auteursbezoek tot andere boekkeuzes te komen en meer boeken te lenen van de betreffende auteur, wat suggereert dat de leesfrequentie vooruit gaat (Beuchat, 1994; Kieft & Damstra, 2016; Klug, Turner, & Feuerborn, 2009).

Ook in het voortgezet onderwijs zijn er opbrengsten te vinden van auteursbezoeken voor de leesfrequentie (Forgrave, 2014; Hayward, 2002; McElmeel, 1994; Miller, 2014; Naslund & Jobe, 2005; Taylor & Dickinson, 1991; Walker & Feldman, 2013). Lezers lijken zich door het auteursbezoek verbonden te voelen met de auteur, waardoor zij geneigd zijn om meer boeken van deze auteur en

² Binnen het programma De Schoolschrijver bezoekt een auteur van kinderboeken gedurende een half jaar wekelijks een basisschoolklas. Deze 'schoolschrijver' leest kinderen voor, gaat met hen in gesprek over boeken en geeft hen opdrachten om creatief te leren schrijven.

van andere auteurs te lezen (McElmeel, 1994; Miller, 2014). De lezers geven ook aan dat ze door het auteursbezoek beter inzicht hebben in de stijl van het boek, en er beter op te kunnen reflecteren (Hayward, 2002).

Samenvattend lijken auteursbezoeken een positieve uitwerking te hebben op de leesfrequentie, leesmotivatie en leesattitude van lezers in zowel het basis- als het voortgezet onderwijs. Lezers wilden niet alleen meer boeken lezen van de auteur die op bezoek kwam, maar raakten ook gemotiveerder voor lezen in het algemeen.

Perspectief van de inhoudelijk begeleider

De inhoudelijk begeleider(s), oftewel docenten en bibliothecarissen, kunnen uit de eerste hand de effecten van het auteursbezoek op de lezer ervaren doordat zij voor, tijdens en na het bezoek in contact zijn met de lezers.

Uit de verschillende studies komt naar voren dat de inhoudelijk begeleider(s) verschillende opbrengsten waarnemen van het auteursbezoek met betrekking tot de leesfrequentie, leesmotivatie en de leesattitude van de lezers (Haanstra, Godefrooij, & Hartogs, 1982; Hermans & Jans, 2012; Kieft & Damstra, 2016; Mol et al., 2015; Taylor & Dickinson, 1991). Zo geeft ongeveer driekwart van de inhoudelijk begeleider(s) op de basisschool aan dat zij een verhoogd leesplezier zien bij de leerlingen na een traject van auteursbezoeken gedurende een half jaar (Kieft & Damstra, 2016; Mol et al., 2015³). Veel inhoudelijk begeleiders geven ook aan dat basisschoolleerlingen na het bezoek van de auteur meer geïnspireerd zijn om boeken te lezen en actiever aan de slag gaan met lezen (Kieft & Damstra, 2016; Mol et al., 2015; Hermans & Jans, 2012; Ward, 2008). Tevens stellen zij dat door het lezen en horen van verhalen voor en tijdens het auteursbezoek, de lezers meer interesse tonen in het lezen en meer literaire genres ontdekken (Hermans & Jans, 2012).

Ook de inhoudelijk begeleider(s) in het voortgezet onderwijs zien opbrengsten van het auteursbezoek met betrekking tot de leesfrequentie, de leesmotivatie en leesattitude van de lezers. Als inhoudelijk begeleiders na het auteursbezoek in gesprek gaan met de lezers, geven deze aan dat het auteursbezoek zorgde voor diepgaande gesprekken over literaire aspecten zoals stijl en voor reflectie op de boeken (Hayward, 2002). De inhoudelijk begeleiders geven daarnaast aan dat de interactie tussen auteur en lezer een positief effect heeft op de geletterdheid van de lezer (Naslund & Jobe, 2005).

Het belang van het auteursbezoek is voor de inhoudelijk begeleiders dus duidelijk. Zij zien dat lezers in het basis- en voortgezet onderwijs tijdens en na het auteursbezoek een positievere leesattitude hebben (Forgrave, 2014; Gutman, 1997; Hayward, 2002; Kieft & Damstra, 2016; Naslund & Jobe, 2005; Sanacore, 1993; Ward, 2008).

Perspectief van de auteur

De auteurs zien veel opbrengsten van hun bezoek (Jones & Lockwood, 1998; Hayward, 2002; Miles, 1980; Sanacore, 1995; Silverman, 2013; Ward, 2008). In verschillende studies geven de auteurs aan dat het persoonlijke contact tijdens het auteursbezoek volgens hen een positieve invloed heeft op de leesfrequentie, de leesmotivatie en leesattitude van de lezer (Baker, 2002; Clark, 2003; Hayward, 2002; Klug, Turner & Feuerbon, 2009; Naslund & Jobe, 2005; Miles, 1980). Het persoonlijke contact lijkt ervoor te zorgen dat de lezers leren dat de auteur mogelijk dezelfde interesses of waarden heeft als zij (Hayward, 2002; Miles, 1980). De auteurs kunnen vertellen over hun persoonlijke leven,

³ Beide onderzoeken zijn in opdracht van het leesbevorderingsprogramma De Schoolschrijver uitgevoerd.

bijvoorbeeld door jeugdherinneringen over schrijven en lezen op te halen, te vertellen over hun eigen schoolloopbaan, of door uit te leggen hoe zij op de ideeën voor een boek komen (Hayward, 2002). Ook kunnen lezers zich via het auteursbezoek bewust worden van verschillen in perspectieven en visies die mensen kunnen hebben (Baker, 2002; Klug, Turner, & Feuerborn, 2009; Sanacore, 1993). Zo kunnen tijdens het auteursbezoek de visies en perspectieven van de personages verder besproken worden. Een lezer kan hierdoor bijvoorbeeld bepaalde cultuurverschillen (of -overeenkomsten) beter leren begrijpen. Daarnaast geven de auteurs aan dat zij denken de lezers te inspireren om meer te lezen (Clark, 2003; Hermans & Jans, 2012; Naslund & Jobe, 2005; Ward, 2008). De auteur kan de lezers bijvoorbeeld inspireren door hen tijdens het auteursbezoek kennis te laten maken met de diepere laag in een boek en hen te interesseren in andere verhalen (Clark, 2003; Hermans & Jans, 2012). Doordat de lezer de diepere lagen van het boek en de inspiratiebronnen van de auteur begrijpt, zal hij/zij sneller boeken van de auteur kopen of lenen in de bibliotheek.

De auteurs benadrukken verder dat het auteursbezoek lezers mogelijk leert dat het ook voor hen mogelijk is om auteur te worden (Hayward, 2002). Lezers leren de gedachten van de auteur tijdens het schrijven en snappen waarom het verhaal bepaalde wendingen neemt. Dit alles leidt, volgens de geïnterviewde auteurs, tot een groter enthousiasme voor de auteur en zijn of haar boeken (Hayward, 2002; Ward, 2008). Auteurs kunnen de lezers ook helpen door inzicht te geven in hun frustraties. Ze merken op dat lezers vaak verbaasd zijn over de hoeveelheid aanpassingen die gedaan moeten worden voordat een boek gepubliceerd wordt en over de hoeveelheid tijd die het schrijven van een boek kost (Beuchat, 1994; Hayward, 2002; Ward, 2008). Dit kan lezers leren dat zij niet de enigen zijn die moeite hebben met schrijven (Hayward, 2002). Dankzij auteursbezoeken leren lezers dus over de schrijver en de boeken en daarnaast over de procedure rondom het publiceren van een boek en het creatieve proces.

Ondanks dat de auteur de lezers alleen ontmoet gedurende het daadwerkelijke auteursbezoek (en niet voor en na het auteursbezoek), geven auteurs aan dat het contact met de lezers niet direct stopt na het bezoek (Hayward 2002; McElmeel, 1994; Ward, 2008). Vaak ontvangen zij naderhand brieven of verhalen per mail of post (Clark, 2003; Ward, 2008).

Perspectief van de organisator

Auteursbezoeken worden door diverse personen of instanties georganiseerd. Voorbeelden zijn een docent, een schoolcomité, een boekhandel of een bibliotheek (Beuchat, 1994; Sanacore, 1993). Daarnaast bestaan in sommige landen bemiddelingsorganisaties die helpen met het vinden van de juiste auteur voor ieder bezoek, zoals in Nederland de Schrijverscentrale. Doordat de organisatorrol ingevuld kan worden door veel verschillende mensen kan er overlap zijn tussen de organisator en de inhoudelijk begeleider. In de gevonden literatuur valt de rol van de organisator dan ook geregeld samen met de rol van de inhoudelijk begeleider. Hierdoor is het moeilijk om uitsluitend de visie van de organisator op het auteursbezoek te beschrijven. Daarnaast lijken in het bijzonder de randvoorwaarden van het auteursbezoek te worden benadrukt in de literatuur. Op dit aspect zal in de volgende paragraaf dieper worden ingegaan.

De hoofdreden voor het organiseren van een auteursbezoek lijkt het inspireren van de lezers om meer boeken te lezen (Clark, 2003; Kieft & Damstra, 2016). De organisatoren zien de opbrengsten van het auteursbezoek terug op het gebied van de leesfrequentie, leesattitude en het leesplezier (Kieft & Damstra, 2016). Tevens zien ze dat auteurs helpen bij de boekkeuze, onder andere door lezers te stimuleren om buiten hun *comfortzone* te stappen (Elliot et al., 2002; Sanacore, 1993, 1995).

Samenvatting

In dit hoofdstuk zijn de opbrengsten van het auteursbezoek nader bekeken. De opbrengsten zijn beschreven vanuit vier perspectieven: de lezer, de inhoudelijk begeleider, de auteur en de organisator. Zowel in het basisonderwijs als in het voortgezet onderwijs lijkt het auteursbezoek te leiden tot een hogere leesfrequentie, leesmotivatie en leesattitude. Lezers geven aan dat ze het auteursbezoek een plezierige ervaring vinden en dat zij hierdoor ook andere boeken van de auteur gaan lezen. Inhoudelijk begeleiders en organisatoren benoemen deze effecten ook: zij zien dat lezers andere boeken van de auteur uitkiezen en meer met elkaar in gesprek gaan over boeken. De auteurs geven aan dat een auteursbezoek veel opbrengsten heeft voor lezers: het in contact treden en communiceren en een diepgaander begrip van literaire aspecten uit hun boeken.

2 Randvoorwaarden voor een succesvol auteursbezoek

In dit hoofdstuk staan de randvoorwaarden voor een succesvol auteursbezoek centraal. Een auteursbezoek wordt succesrijk geacht als het op enigerlei wijze bijdraagt aan de leesfrequentie, de leesmotivatie en/of leesattitude. Op basis van de gevonden studies zal worden ingegaan op de inbedding van het auteursbezoek (de voorbereiding, het bezoek zelf en de nabereiding), de duur van het auteursbezoek (eendaags of meermaals), de keuze voor de auteur en de verschillen tussen een fysiek en digitaal auteursbezoek. De beschreven literatuur gaat zowel over het basisonderwijs als over het voortgezet onderwijs. De randvoorwaarden zijn voor de twee doelgroepen hetzelfde. Als er in de literatuur verschillen worden gerapporteerd tussen het basis- en voortgezet onderwijs, wordt dit specifiek benoemd.

De inbedding van een auteursbezoek

Binnen dit literatuuronderzoek beschrijft iets minder dan de helft van de studies het belang van een goede inbedding van het auteursbezoek in de lessen. De inbedding van een auteursbezoek lijkt tijdsintensief, maar is belonend en lijkt zelfs essentieel voor een succesvol bezoek (Elliot et al., 2002; Hayward, 2002; Ruby, 2007). De inbedding van het auteursbezoek lijkt uit drie fases te bestaan, namelijk de voorbereiding, het auteursbezoek zelf en de activiteiten na afloop van het auteursbezoek (Clark, 2003; Elliot et al., 2002; Hayward, 2002; McElmeel, 1994; Moynihan, 2009; Taylor & Dickinson, 1991). Alle drie de aspecten zullen worden besproken.

Vorbereitung op het auteursbezoek

Organisatorische voorbereiding

De ideale voorbereiding van een auteursbezoek omvat onder andere de planning van het auteursbezoek, het uitnodigen van de auteur, het regelen van de boeken van de auteur om te lezen en eventueel te verkopen, het regelen van een presentje voor de auteur en het organiseren van activiteiten rondom de boeken van de auteur (Elliot et al., 2002; Gutman, 1997; McElmeel, 1994; Silverman, 1995; Taylor & Dickinson, 1991). Om dit mogelijk te maken, wordt geadviseerd om binnen de organisatie een verantwoordelijke aan te wijzen voor het auteursbezoek. Dit kan bijvoorbeeld worden gedaan via de vorming van een comité, dat kan bestaan uit supervisors, bibliothecarissen en docenten (Elliot et al., 2002; McElmeel, 1994; Sanacore, 1993). Daarnaast wordt geadviseerd om de lezers in de voorbereiding en na afloop van het bezoek opdrachten te geven. Op deze manier kunnen zij zich verbonden voelen met het auteursbezoek (Elliot et al., 2002; Gutman, 2002; Hayward, 2002; Jones & Lockwood, 1998; Ruby, 2003).

Om het auteursbezoek goed in te plannen, wordt aangeraden om de auteur op tijd (meestal ruim een half jaar van tevoren en soms zelfs een jaar van tevoren) te benaderen (Elliot et al., 2002; Hayward, 2002; Ruby, 2007). Als het auteursbezoek gepland staat, dient dit meteen op de schoolkalender gezet te worden, zodat het bij iedereen bekend is (Elliot et al., 2002). Het is van belang dat zowel de inhoudelijk begeleider als de auteur bekend zijn met de kenmerken van de te bezoeken groepen (leeftijd, niveau, etcetera) en de precieze datum en tijd van het bezoek (Clark, 2003; McElmeel, 1994; Ruby, 2007). Een maand voor het auteursbezoek kunnen er posters en aankondigingen van de auteur in de school worden gehangen. De publiciteit hoeft niet alleen via posters plaats te vinden. Deze kan ook verder uitgebreid worden naar een aankondiging in een lokale krant of de schoolkrant (Elliot et al., 2002; Gutman, 1997; Hayward, 2002; Kieft & Damstra, 2016).

Inhoudelijk voorbereiding

Naast een organisatorische dient er ook een inhoudelijke voorbereiding plaats te vinden (Haanstra, Godefrooij, & Hartogs, 1982). Kernaspecten voor het succes van een auteursbezoek zijn de visie van de inhoudelijk begeleider op het auteursbezoek (Kiefer, 2001), het enthousiasme van de inhoudelijk begeleider over het auteursbezoek (Elliot et al., 2002; Jones & Lockwood, 1998; Naslund & Jobe, 2005) en de voorbereiding door de inhoudelijk begeleider en de lezers op het auteursbezoek (Clark, 2003; Elliot et al., 2002; Naslund & Jobe, 2005). Het laatste zou bijvoorbeeld kunnen door de boeken voor te lezen of samen te lezen (Clark, 2003; Kiefer, 2001).

In de voorbereiding op een auteursbezoek kan de inhoudelijk begeleider samen met de lezers een of meerdere boeken van een auteur bestuderen (Clark, 2003; Elliot et al., 2002; Hayward, 2002; Naslund & Jobe, 2005; McElmeel, 1994; Moynihan, 2009; Silverman, 1995). Naast de lezers dient dus ook de inhoudelijk begeleider bekend te zijn met de boeken (Clark, 2003; Hayward, 2002). Zij hebben in deze hoedanigheid een voorbeeldfunctie. Als leerlingen zien dat de inhoudelijke begeleider interesse toont, zullen zij meer betrokken zijn.

Door het bestuderen van verschillende boeken van eenzelfde auteur, kunnen de lezers een diepgaande studie maken van het werk van de auteur en de literaire stijl (Dorfman, 2002; Hayward, 2002; Sabol, 2005). Dit wordt ook wel een auteursstudie genoemd. Deze auteursstudie helpt lezers om verschillende elementen in de tekst, zoals verbeelding en karakteristieke stijlkenmerken, te ontdekken (Sabol, 2005; Mol et al., 2015). Aan de hand van een auteursstudie kunnen lezers zinvolle vragen bedenken (Elliot et al., 2002; Hayward, 2002; McElmeel, 1994; Moynihan, 2009; Sanacore, 1993). Als lezers het werk voorafgaand aan het auteursbezoek hebben gelezen en bediscussieerd, heeft de auteur een fundament om een discussie te starten. Hierdoor kan er een diepgaandere connectie tussen auteur en leerling ontstaan (Clark, 2003).

Daarnaast is het van belang dat bij de voorbereiding van een auteursbezoek de school en/of de bibliotheek voldoende boeken in huis haalt van de uitgenodigde auteur (Dorfman, 2002; Kieft & Damstra, 2016; Elliot et al., 2002; Hayward, 2002). Dit stelt lezers in staat om een of meerdere boeken te lezen in de voorbereiding en ook om na afloop door te gaan met het lezen van de boeken van de auteur die ze ontmoet hebben.

Het auteursbezoek

De tweede fase in de inbedding van een auteursbezoek is het bezoek zelf. Het auteursbezoek kan een ervaring voor de gehele school zijn of voor een enkele groep (Elliot et al., 2002; Hayward, 2002; McElmeel, 1994). Als de auteur meerdere presentaties geeft op dezelfde school, wordt er aangeraden om een gastvrouw of gastheer in te zetten. Hij of zij kan de auteur gedurende de dag begeleiden en introduceren, en bijvoorbeeld een rondleiding door de school geven. Deze persoon kan ook een leerling van de school zijn (Naslund & Jobe, 2005; McElmeel, 1994; Moynihan, 2009; Ruby, 2007). Daarnaast kunnen leerlingen helpen met het dragen van de materialen die de auteur bij zich heeft (Ruby, 2007).

De inhoudelijk begeleiders geven aan dat tijdens een succesvol bezoek de auteur veel aandacht heeft voor leesmotivatie en leesplezier en enthousiast met de lezers aan de slag gaat met activiteiten rondom boeken en literatuur (Elliot et al., 2002; Haanstra, Godefrooij & Hartogs, 1982; Kieft & Damstra, 2016). Een voorbeeld hiervan is het maken van een alfabetboek, waarbij een auteursprofiel wordt opgesteld (Elliot et al., 2002). Elke letter van het alfabet staat voor een feit over de auteur, een boek van zijn of haar hand, of een personage uit een van zijn of haar boeken. Vanuit de literatuur is er weinig bekend over de invloed van de verschillende onderdelen van het

auteursbezoek. Zo is niet bekend wat de verhouding dient te zijn tussen voorlezen, vertellen, visuele presentatie en andere activiteiten. Daarnaast kan dit verschillen bij een eenmalige of meermaalse auteursbezoeken (zie ook de paragraaf over de duur van het auteursbezoek).

De verwachtingen van de auteur en de school spelen ook een grote rol in het succes van het auteursbezoek (Haanstra, Godefrooij, & Hartogs, 1982). In verschillende interviews delen auteurs hun verwachtingen rondom een succesvol auteursbezoek op een school. Zo willen ze zich graag welkom voelen en verwachten zij om te spreken in een comfortabele ruimte met bijvoorbeeld een microfoon, tafel en whiteboard (Clark, 2003; Elliot et al., 2002; Ruby, 2007). Daarnaast vinden zij een geïnteresseerd publiek (lezer en inhoudelijk begeleider) belangrijk (Beuchat, 1994; Elliot et al., 2002; Haanstra, Godefrooij, & Hartogs, 1982; Jones & Lockwoord, 1998). Hierbij vinden ze het belangrijk om weinig onderbroken te worden. Voorbeelden van onderbrekingen zijn lezers die naar andere activiteiten gaan, de bel van de middagpauze, gelach van lezers of berichten over de luidspreker (Clark 2003; Haanstra, Godefrooij, & Hartogs, 1982; Jones & Lockwoord, 1998; Ruby, 2007). Een andere succesfactor, volgens auteurs, is de aanwezigheid van de inhoudelijk begeleider tijdens het bezoek, zodat de auteur zichzelf kan zijn en geen leraar hoeft te worden (Gutman, 1997; Haanstra, Godefrooij, & Hartogs, 1982; Jones & Lockwood, 1998). In het verlengde hiervan blijkt dat hoe de inhoudelijk begeleider het auteursbezoek ondersteunt en promoot van invloed is op de ervaring van het evenement door lezers (Elliot et al., 2002; Hayward, 2002; Sanacore, 1993; Silverman, 2013). Ook blijkt het voor het succes van het auteursbezoek van belang dat de lezers het boek gelezen hebben en vragen voorbereid hebben (Beuchat, 1994; Elliot et al., 2002; Jones & Lockwoord, 1998; McElmeel, 1994). Vanzelfsprekend verwachten auteurs met respect te worden behandeld (Clark, 2003; Jones & Lockwoord, 1998).

Aan het eind van het auteursbezoek is het mogelijk om een signersessie te organiseren. Voor een succesvol auteursbezoek is het dan wel van belang om dit van tevoren met de auteur kort te sluiten en duidelijkheid te bieden aan de lezers (Clark, 2003; Gutman, 1997; Hayward, 2002; McElmeel, 1994; Ruby, 2007). Daarnaast dient het voor de auteur duidelijk te zijn of dit samenvalt met de verkoop van zijn boeken of dat hij ook signeert op boeken die reeds in het bezit zijn van lezers (Gutman, 1997; Hayward 2002; McElmeel, 1994). Deze punten zijn van belang om een mooie kans zoals een signersessie niet om te laten slaan in een onsuccesvolle activiteit.

Nabereiding van het auteursbezoek

De derde en laatste fase volgt op het daadwerkelijke auteursbezoek. Als het auteursbezoek afgerond is, kunnen er verdiepende activiteiten georganiseerd worden. Deze derde fase kan onderverdeeld worden in organisatorische aandachtspunten en inhoudelijke aandachtspunten na het bezoek.

Organisatorische aandachtspunten

Op sommige scholen is het (in samenwerking met de boekhandel) mogelijk om de boeken op school te houden, zodat lezers na het auteursbezoek alsnog boeken kunnen kopen (Gutman, 1997). Daarnaast kan het voor de organisator een aanbeveling zijn om vragenlijsten uit te delen aan de inhoudelijk begeleider en eventueel aan de lezers om te horen wat zij van het auteursbezoek vonden (Elliot et al., 2002; Kieft & Damstra, 2016; Taylor & Dickinson, 1991; Ward, 2008). Hierdoor krijgt de organisator inzicht in wat er speelde tijdens het auteursbezoek, wat er verbeterd kan worden, wat de opbrengsten voor de school zijn, of er in de toekomst interesse is in een auteursbezoek en of de keuze van de auteur past bij de school (Elliot et al., 2002).

Inhoudelijke aandachtspunten

Naast organisatorische zijn er ook inhoudelijke aandachtspunten na het auteursbezoek. Een auteursbezoek krijgt een stevigere inbedding als er na het bezoek ook activiteiten plaatsvinden. Voorbeelden zijn het lezen van de literatuur van de auteur en het implementeren van deze leesactiviteit in het curriculum (Elliot et al., 2002; Gutman, 1997; Hayward, 2002; McElmeel, 1994). Ook andere activiteiten kunnen zinvol zijn voor de leesmotivatie, de leesfrequentie en de leesattitude van lezers. Hierbij kan gedacht worden aan het schrijven van een bedankbrief, het voeren van discussies over het auteursbezoek of het brengen van een bezoek aan de bibliotheek (Elliot et al., 2002; Gutman, 1997; Hayward, 2002; Kieft & Damstra, 2016; McElmeel, 1994).

Keuze van de auteur en het boek

Het vinden van een passende auteur kan op verschillende manieren gebeuren. Uit de literatuur blijkt dat auteurs vaak gevonden worden via het netwerk van de organisator (Moynihan, 2009; Taylor & Dickinson, 1991). Zo kan een school referenties opvragen bij een andere school in de buurt (Gutman, 1997). Maar een auteur kan ook gevonden worden via contacten van de bibliotheek (Moynihan, 2009; Silverman, 1995), de boekwinkel (Moynihan, 2009; Silverman, 1995) of de uitgever (Taylor & Dickinson, 1991). Daarnaast kunnen organisaties helpen bij het vinden van de juiste auteurs (Haanstra, Godefrooij & Hartogs, 1980; Naslund & Jobe, 2005), zoals de Schrijverscentrale in Nederland, WITS (*Writers In The School*) in Amerika en *Society of Authors* in Engeland.

Bij het kiezen van een auteur dient de organisatie met bepaalde aspecten rekening te houden. Eén van de belangrijkste aspecten daarbij is het budget (Elliot et al., 2002; Gutman, 1997; Naslund & Jobe, 2005; Ruby, 2007). Daarnaast dienen de gekozen boeken geschikt te zijn voor de doelgroep, om de lezers zowel emotioneel als intellectueel te stimuleren (Elliot et al., 2002; Ruby, 2007). Ook moeten de boeken geloofwaardige karakters bevatten en interessante plots (Sabol, 2005). Bij oudere lezers kan er gezocht worden naar een auteur die een specifieke thematiek behandelt, bijvoorbeeld de dood of het geloof (Sanacore, 1993). Daarnaast speelt de persoonlijkheid van de auteur volgens zowel inhoudelijk begeleider(s), auteurs, als organisatoren een grote rol bij het succesvol laten verlopen van een auteursbezoek (Haanstra, Godefrooij, & Hartogs, 1982).

In termen van beschikbaarheid kan er gekeken worden naar de auteurs die binnenkort boeken uitbrengen (Taylor & Dickinson, 1991), naar het promotiemateriaal dat beschikbaar is (Gutman, 1997; Taylor & Dickinson, 1991) en/of het feit dat een auteur al op bezoek komt op een andere school, bibliotheek of festival in de buurt (Naslund & Jobe, 2005; Ruby, 2007).

Duur van het auteursbezoek

De duur van het auteursbezoek is op zichzelf geen randvoorwaarde voor het succes van het auteursbezoek. Toch kan de duur van het auteursbezoek van invloed zijn op de leesfrequentie, leesmotivatie en leesattitude van de lezers. Uit de verschillende studies blijkt dat er twee soorten auteursbezoeken zijn: éénmalige en meermalige auteursbezoeken.

Eénmalig auteursbezoek

Bij een éénmalig auteursbezoek komt een auteur in principe éénmalig op een school. Hij kan hierbij meerdere klassen bezoeken, maar zal in elke klas één keer een sessie houden. De bezoeken kunnen extra activiteiten omvatten vooraf en na afloop, zoals voorbereidend lezen en zoeken naar andere boeken van de auteur in de bibliotheek (Hayward, 2002). Een voordeel van éénmalige bezoeken lijkt te zijn dat de spanning voorafgaand aan het auteursbezoek hoog is. Dit vergroot de kans dat de lezers enthousiast zijn over het bezoek van de auteur (Taylor & Dickinson, 1991). Verschillende

auteurs geven aan dat zij de éénmalige bezoeken prefereren boven meermalige bezoeken, omdat je van tevoren niet weet of er een 'klik' zal zijn met de groep (Jones & Lockwood, 1998).

Meermalig auteursbezoek

Bij een meermalig auteursbezoek blijft de auteur voor een langere periode in de klas. Zo kan een auteur bijvoorbeeld gedurende zes maanden één keer per week langskomen. Een voordeel van meerdere bezoeken van een auteur is dat de lezers voor een langere periode in contact staan met de auteur (Clark, 2003). Hierdoor kan er een meer diepgaande relatie opgebouwd worden tussen de auteur en de lezer (Clark, 2003). Een ander voordeel is dat je problemen vermijdt die kunnen plaatsvinden bij het éénmalige auteursbezoek, zoals lezers die geen vragen durven te stellen omdat ze zich verlegen voelen (Taylor & Dickinson, 1991). Daarentegen kan een negatief effect van de meermalige auteursbezoeken zijn dat de auteur meer gezien gaat worden als een docent (Taylor & Dickinson, 1991). Hierdoor kan er onrust ontstaan en verdwijnt het speciale effect van de auteur.

Fysiek of digitaal auteursbezoek

Het auteursbezoek kan op twee verschillende manieren plaatsvinden. Enerzijds is er de mogelijkheid van een fysiek, face-to-face-bezoek. Anderzijds zijn er, met de komst van Skype, steeds meer mogelijkheden om auteurs via digitale kanalen te ontmoeten.

Fysiek auteursbezoek

Gedurende een fysiek face-to-face-bezoek ontmoeten auteur en lezers elkaar op locatie, zoals in de klas, bibliotheek, boekhandel of soms zelfs een theater. Ze horen voordrachten en kunnen vragen stellen over het boek (Elliot et al., 2002; Haanstra, Godefrooij & Hartogs, 1982; Hayward, 2002; McElmeel, 1994; Taylor & Dickinson, 1991). Door de fysieke ontmoeting kunnen lezers het boek van de auteur laten signeren en kunnen er activiteiten plaatsvinden waaraan de auteur zelf meewerkt (Clark, 2003; Kieft & Damstra, 2016; Mol et al., 2015).

Digitaal auteursbezoek

Naast deze wereld van fysieke, face-to-face communicatie is er met de digitale wereld een nieuw arsenaal aan mogelijkheden geopend. Recente literatuur stelt dat technologie ondersteunend kan zijn bij een auteursbezoek (Sabol, 2005; Walker & Feldman, 2013). Een virtueel auteursbezoek kan bijvoorbeeld gedaan worden via Skype (Messner, 2009; 2010; Sabol, 2005; Silverman, 1995; Walker & Feldman, 2013). Deze communicatie via de computer en het internet is relatief goedkoop. Het zorgt ervoor dat lezers kunnen communiceren met auteurs van over de hele wereld (Messner, 2009; 2010; Sabol, 2005; Silverman, 1995). Een voordeel van deze digitale middelen kan zijn dat ook de meer afgelegen gebieden een auteursbezoek kunnen realiseren, zonder dat de kosten te hoog worden (Elliot et al., 2002; Messner, 2009; 2010). Nadelen van het digitale auteursbezoek zijn dat de lezer het gevoel kan hebben dat het minder persoonlijk is of dat de internetverbinding uitvalt (Walker & Feldman, 2013).

Er is nog geen Nederlandse literatuur over het digitale auteursbezoek. Mogelijk vinden scholen het fijn om de auteur in levende lijve te ontmoeten. Daarnaast zijn de afstanden in de landen die gebruik maken van auteursbezoeken via Skype vaak zeer groot (bijvoorbeeld Australië en de Verenigde Staten). Daardoor kan er, in vergelijking met Nederland, een grotere vraag zijn naar digitale auteursbezoeken.

Samenvatting

In dit hoofdstuk zijn de randvoorwaarden voor een succesvol auteursbezoek aan bod gekomen. Uit de literatuur blijkt er in de inbedding van het auteursbezoek in de lessen rekening te worden

gehouden met drie fases: een voorbereidende planning, de dag(en) van het auteursbezoek en activiteiten na het auteursbezoek. Daarnaast blijkt de keuze van de auteur van invloed te zijn op een succesvol auteursbezoek. De duur (eenmalig versus meermalig) en de vorm (digitaal versus fysiek) van het auteursbezoek lijken niet van invloed op het succes van het auteursbezoek.

Kanttekeningen

Er is veel lof voor het auteursbezoek, maar enige kanttekeningen zijn ook op de plaats. Het merendeel van de bestaande studies beschrijft op basis van observaties een verbetering in leesfrequentie, leesmotivatie en/of leesattitude bij lezers in het basis- en voortgezet onderwijs. Tegelijkertijd zijn er weinig studies die concrete meetinstrumenten gebruiken om een dieper inzicht te krijgen in het auteursbezoek. Hierbij valt te denken aan wetenschappelijk gestandaardiseerde observatielijsten.

Er zijn verschillende aspecten die het moeilijk kunnen maken om de waarde van het auteursbezoek in beeld te brengen. De opbrengsten kunnen bijvoorbeeld moeilijk te meten zijn omdat er vaak veel variabelen van invloed zijn. Voorbeelden van dit soort variabelen zijn de persoonlijke klik met de auteur, de concentratie van de klas, het moment van het auteursbezoek en het verschil in de nabereiding van auteursbezoeken. Bovendien is het de vraag welke indicatoren centraal zouden moeten staan om het succes te bewijzen: het aantal geleende of gekochte boeken na een auteursbezoek, de feedback van de lezer of observaties in de klas (Nightingale & Norton, 1986, zoals geciteerd in Taylor & Dickinson, 1991).

Een hiaat in de bestaande en voor dit onderzoek samengevatte literatuur betreft gerandomiseerde effectonderzoeken. Er zijn geen studies gedaan met een experimentgroep die gedurende een bepaalde periode aan het auteursbezoek wordt onderworpen, en een controlegroep die geen interventie ondergaat en het reguliere onderwijsprogramma volgt.

Literatuur

- Baker, M. I. (2002). Reading resistance in middle school: What can be done? *Journal of Adolescent & Adult Literacy*, 45(5), 364.
- Beuchat, C. E. (1994). The writer: Another agent in the development of literacy. *The Reading Teacher*, 47(4), 312-315.
- Bloem, P. L., & Manna, A. L. (1999). A chorus of questions: Readers respond to Patricia Polacco. *The Reading Teacher*, 52(8), 802-808.
- Clark, M. D. (2003). *Turning the pages: Adolescents, schools and reading* (No. Ed. D.). Victoria: Deakin University.
- Dorfman, L. R. (2002). Empowering young adult readers and writers through author study. In J. B. Elliot & M. M. Dupois (Eds.), *Young adult literature in the classroom: Reading it, teaching it, loving it* (pp. 194-210). Neward, USA: International Reading Association.
- Doucette, K. (2011). Meet Your Favorite Author. Program Proposal.
- Elliot, J. B., Mateer, S., Spinelli, J., & Cheripko (2002). Getting the most out of an author's visit: Multiple perspectives. In J. B. Elliot & M. M. Dupois (Eds.), *Young adult literature in the classroom: Reading it, teaching it, loving it* (pp. 211-222). Neward, USA: International Reading Association.
- Forgrave, R. M. (2014). Children's/Young Adult (YA) Author Event: Tim Green Author Visit. *Grant Reports*. 1. http://digitalcommons.olivet.edu/comm_engagement_grants/1
- Gutman, D. (1997). "Author"izing author visits to schools. *The Education Digest*, 63(2), 63.
- Haanstra, F. H., Godefrooij, P., & Hartogs, P. (1982). *Ontmoetingen van schrijvers met lezers: een onderzoek naar de Stichting Schrijvers School Samenleving*. Amsterdam: Stichting Centrum voor Onderwijsonderzoek van de Universiteit van Amsterdam.
- Hayward, S. M. (2002). A descriptive study of literacy learning and teaching during an author study/visit (Proefschrift). Ohio: Ohio State University.
- Hermans, M., & Jans, L. (2012). *De Schoolschrijver*. Amsterdam: Stichting Lezen.
- Jenkins, C. B. (1999). *The Allure of Authors: Author Studies in the Elementary Classroom*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Jones, D., & Lockwood, M. (1998). The writer in education. *Children's Literature in Education*, 29(4), 199-210.
- Kiefer, B. (2001). Understanding Reading. *School library journal*, 47(2), 48-52.
- Kieft, M., & Damstra, G. (2016). *De schatkamer ontsloten; een combinatie van De Schoolschrijver en de Bibliotheek op school*. Utrecht: Oberon.
- Klug, B. J., Turner, K., & Feuerborn, P. (2009). Affecting literacy and world understandings through creating opportunities to meet real authors. *The Reading Teacher*, 63(1), 92-94.
- Leygraaf, M. (2012). Entering and creating new worlds. How a 'Writer in the School' can support and empower 'Minority-children'. In: I. Žogla & L. Rutka (Eds.), *ATEE 2011 Annual Conference Proceedings, Teachers' Life-cycle from Initial Teacher Education to Experienced Professional* (pp. 170-180). Brussels: ATEE.
- McElmeel, S. L. (1994). Making the most of an author's visit. *Book Report*, 13(1), 23-25.
- Messner, K. (2009). Met any good authors lately? Classroom author visits can happen via Skype. *School library journal*, 55(8), 36-38.
- Messner, K. (2010). An author in every classroom: Kids Connecting with Authors via Skype. It's the next Best Thing to Being There. *School library journal*, 56(9), 42-44.

- Miles, B. (1980). When writers visit schools: A symposium. *Children's Literature in Education*, 11, 133–146.
- Miller, J. (2014) An author's influence: Investigating student response to a novel and motivation for future reading. *The ALAN Review*, 41, 71-78. Geraadpleegd van <https://doi.org/10.21061/alan.v41i3.a.8>.
- Mol, S., Boerma, I., Dekker, S., & Jolles, J. (2015). *Verhalen vertellen, verwonderen en verbeelden met De Schoolschrijver*. Amsterdam: Centrum Brein & Leren, Vrije Universiteit Amsterdam.
- Moynihan, K. E. (2009). Local authors in the classroom: Bringing readers and writers together. *English Journal*, 98(3), 34-38.
- Naslund, J. A., & Jobe, R. (2005). Not just an author visit - It's a literacy event. *School Libraries in Canada*, 25(1), 59-65.
- Ruby, L. (2007). The perfect author visit: Perfect author, or perfect visit? *Teacher Librarian*, 35(2), 34-37.
- Sabol, C. A. (2005). *Techniques used by elementary library media specialists to teach authors and illustrators* (Thesis). Geraadpleegd van <http://rdw.rowan.edu/etd/1072>.
- Sanacore, J. (1993). *Supporting an effective visiting authors' program*. Educational Resources Information Centre, ED 370 129.
- Sanacore, J. (1995). Handing our students over to authors: Parents, teachers, and administrators supporting an effective visiting authors' program. *Journal of Reading*, 38(7), 576-579.
- Silverman, K. N. (2013). Connection authors to readers through the school library. *Knowledge Quest*, 41(5), 26-30.
- Taylor & Dickinson (1991). [<http://dagda.shef.ac.uk/dispub/dissertations/1996-97/train.pdf>] Doctoral dissertation, University of Sheffield.
- Ward, D. (2008). *Invitations to literacy: research on literacy interactions between authors and students* (Proefschrift). Vancouver: University of British Columbia.
- Walker, S. L. & Feldman, J. (2013). A puzzling association: How an educator and author influenced teacher candidates. *The Reading Professor*, 35(1), 35-39.

Bijlage 1 Methode

Zoekstrategie

Binnen dit literatuuronderzoek is (wetenschappelijke) literatuur gezocht met als doel om het auteursbezoek onder de loep te nemen. Onderzoeken werden gezocht via verschillende online databases (Web of Science, PsycInfo, Google Scholar, ResearchGate), met zoektermen als *author visit*, *reading motivation*, *reading attitude*, *school*. Voor een volledig overzicht van alle zoektermen zie bijlage 2. Gedurende het zoeken naar studies werd er geen begindatum vastgesteld (het oudste artikel dateert van 1980). De laatste datum waarop is gezocht is 15 januari 2017.

Selectiecriteria

We hanteerden twee criteria voor inclusie van een artikel:

1. Het artikel beschrijft de effecten en/of randvoorwaarden van een auteursbezoek.
2. Het artikel richt zich op lezers in het basisonderwijs en/of voortgezet onderwijs (4-18 jaar).

Met het oog op de representativiteit van het onderzoek is besloten studies van vóór 1990 weg te laten, tenzij deze theoretisch relevant waren voor het onderzoek. Daarnaast werden studies uitgesloten als ze waren geschreven in een andere taal dan het Nederlands of Engels en als een studie zich richtte op andere uitkomstvariabelen dan leesfrequentie, leesmotivatie en/of leesattitude.

De zoekcriteria leverden in totaal 72 titels op. Van alle studies werden de titel en de samenvatting gescand, waarna van de relevante studies de volledige tekst werd bekeken. Niet alle titels waren echter beschikbaar, in deze gevallen werd geprobeerd de tekst te achterhalen via de auteurs. Wanneer dit niet mogelijk was, is het artikel niet meegenomen in het literatuuronderzoek. Voor een weergave van het zoekproces zie afbeelding 1.

Overzicht van de geselecteerde bronnen

In totaal voldeden 38 studies aan bovenstaande criteria. Uit de gevonden studies blijkt dat er vooral kwalitatief en beschrijvend onderzoek gedaan is naar het gezochte onderwerp. Er werden geen kwantitatieve experimentele onderzoeken (effectstudies) gevonden. Binnen het totaal van de 38 studies gebruikten 19 studies een onderzoeksinstrument (zoals een open interview, een leerlingdagboek, een vragenlijst of observatie). De meestvoorkomende onderzoeksinstrumenten zijn vragenlijsten (gebruikt in 8 studies) en open interviews (gebruikt in 8 studies). De andere studies zijn van beschrijvende aard (zoals een visiestuk).

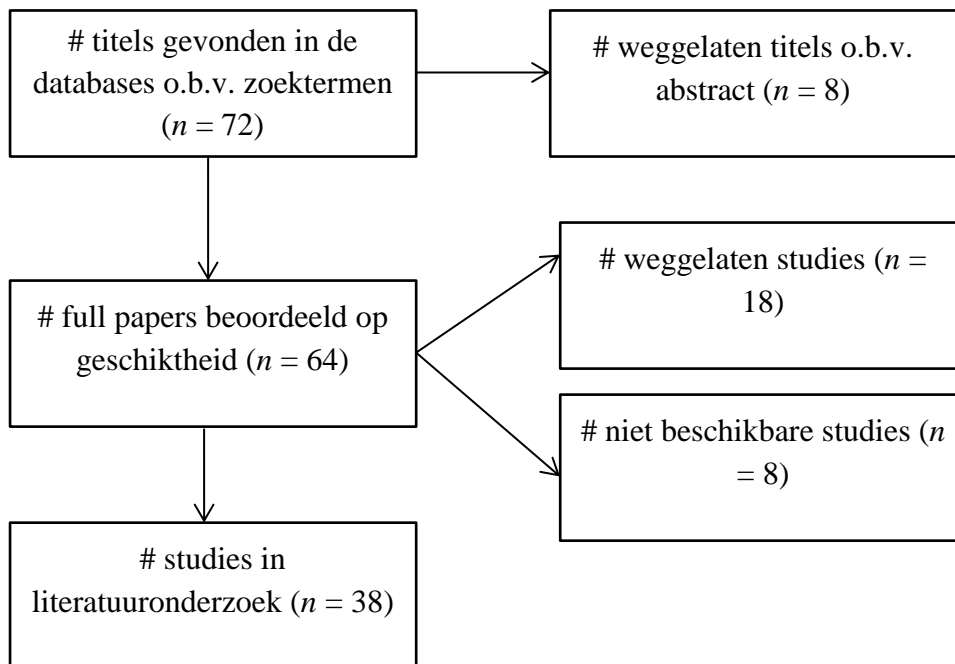
Het merendeel van de gevonden studies komt uit de Verenigde Staten (24 studies), gevolgd door Nederland (5 studies), Engeland (4 studies), Colombia en Australië (2 studies) en Chili (1 studie).

Afbeelding 1. Weergave van het zoekproces.

Van de 38 studies richten 23 studies zich op het basisonderwijs, 12 studies op het voortgezet onderwijs en 4 studies op een andere doelgroep, zoals pabo-studenten of auteurs. Door het relatief grote aantal studies in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs was het mogelijk om de opbrengsten van het auteursbezoek op te splitsen per onderwijstype.

De geselecteerde studies zijn te verdelen over de vier perspectieven zoals genoemd in de onderzoeksvraag. In totaal zijn er 23 studies die ingaan op het perspectief van de lezer op het auteursbezoek, 20 studies die ingaan op het perspectief van de inhoudelijk begeleider, 22 studies die ingaan op het perspectief van de auteur en 9 studies die ingaan op het perspectief van de organisator.

De gevonden studies zijn daarnaast onder te verdelen in 32 studies die zich focussen op het daadwerkelijke auteursbezoek en 6 studies waarin de focus ligt op de randvoorwaarden voor een



succesvol auteursbezoek. Een overzicht van de geselecteerde studies per onderwijsniveau en uitkomstvariabele is te vinden in bijlage 3.

Bijlage 2 Zoektermen

"author(s) visit(s)" "reading" "primary school" "illustrator visit" "secondary school" " school"
"(influence on) reading attitude" "preschool" "high school" "writer in education" "SSS" "reading
motivation" "every young child program" "kindergarten" "readiness" "library" "literacy event"
"auteursbezoek" "leesmotivatie" "leesbegrip" "lezen" "basisschool" "middelbare school" "schrijver
op school" "school schrijver | writer in the school" "reading pleasure" "low literacy" "excellence
literacy" "high literacy" "reading preference" "literary education" "leesklimaat" "artist in the school"

Bijlage 3 **Overzicht van de studies**

Auteur	Jaar	Persp	Type	Pln	A. bezoek	Duur	Ond	n =	Middel	Toegevoegd	Land
Baker	2002	L	vo	N	N	nvt	nvt	1 L	nvt	nvt	USA
Beuchat	1993	A L IB	po	N	J	1	nvt	nvt	nvt	nvt	CHL
Bloem	1999	A L	po	N	J	1	nvt	nvt	nvt	nvt	USA
*Clark	2003	L IB O	vo	J	J	nvt	x	15 IB, 5 O, 60 L	int	J	AUS
*Clark	2003	A	vo	N	J	1	x	4 A	brf	J	AUS
Doucette	2011	L	po	N	J	1	nvt	nvt	nvt	nvt	USA
Dorfman	2002	A IB	vo	J	N	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	USA
Elliot	2002	A IB O	vo	J	J	1	nvt	nvt	nvt	nvt	USA
Forgrave	2014	A L IB	po vo	N	J	1	x	1680 L	nvt	nvt	USA
Gutman	1997	A	po	J	J	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	USA
Haanstra	1980	L IB	po	N	J	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	NL
Hayward	2002	L IB	vo	J	J	1	x	1 IB, 15 L, 1 A	obs, ondz log, disc, int, dagb	J	USA
Hermans	2012	L IB	po	J	J	>1	x	210 L	vrl, opd	J	NL
Jones	1998	A	anders	J	J	1 vs >1	x	6 A	int	J	ENG
Kiefer	2001	IB	po	N	N	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	USA
Kieft	2016	L IB O	po	N	J	>1	x	13 IB	vrl, int	J	NL
Klug	2009	A L	po	N	J	>1	nvt	nvt	nvt	nvt	ENG
Leygraaf	2012	L	po	N	J	>1	x	1 A, 2 KL	obs	N	NL
McElmeel	1994	A L O	vo	J	J	1	nvt	nvt	nvt	nvt	USA
McKeown	1993	L	po	N	N	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	USA
Messner	2009	A	po	J	J	1	x	nvt	nvt	nvt	ENG
Messner	2010	A	vo	J	J	1	x	nvt	nvt	nvt	ENG
Miles	1980	A	po	N	J	nvt	x	8 A	int	N	USA
Miller	2014	A L	vo	N	J	1	x	nvt	nvt	nvt	USA

Intern rapport Stichting Lezen

Mol	2015	L IB	po	N	J	>1	x	290 L, 17 IB, 13 A,	vrl, int	J	NL
Moynihan	2009	L IB O	vo	J	J	1	nvt	nvt	nvt	nvt	USA
Naslund	2005	A IB O	anders	J	J	1	nvt	nvt	nvt	nvt	COL
Ruby	2007	IB O	anders	J	J	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	USA
Sabol	2005	IB	po	N	N	nvt	x	89 IB	vrl	J^	USA
Sanacore	1993	A L IB O	po	J	J	1	nvt	nvt	nvt	nvt	USA
Sanacore	1995	A L IB O	po	J	J	1	nvt	nvt	nvt	nvt	USA
Silverman	2013	A L	vo	N	J	1	nvt	nvt	nvt	nvt	USA
Taylor	1991	L IB	po	J	J	1	x	15 A; 13 O; 5 IB	int, vrl, obs, brf	N	USA
Walker	2013	A L	anders	N	J	1	x	83 L	disc, vrl	N	USA
Ward	2008	A IB	po	J	J	1	x	9 A	int, vrl, brf	J	COL

Noot. Auteur = eerste auteur, type = type onderwijs, persp = perspectief, Pln = bevat planning van het auteursbezoek, A. bezoek = auteursbezoek, duur = duur van het auteursbezoek, ond = type onderzoek, n = aantal deelnemers in het onderzoek, land = land waarin het onderzoek gepubliceerd is, A= Auteur, L = Lezer, IB = inhoudelijk begeleider, O = Organisatie, KL = klassen (aantal lezers onbekend), PO = primair onderwijs, VO = voortgezet onderwijs, n= nee, j = ja, USA = Amerika, NL = Nederland, EN = Engeland, AUS = Australië, CHL = Chili, COL = Colombia, x = bevat onderzoek, nvt = niet van toepassing, vid = lessen gefilmd met camera, opd = opdracht voor de lezers brf = brieven, vrl = vragenlijst, int = interview, dagb = dagboek, disc = discussie, ondz log = onderzoekslog, obs = observatie.

* Dit zijn twee verschillende hoofdstukken uit de dissertatie van Clark (2003).

^ deze studie is niet opgenomen in het hoofdstuk over de onderzoeksmiddelen, omdat de studie niet keek naar het daadwerkelijke auteursbezoek, alleen naar de randvoorwaarden van een auteursbezoek of auteur studie.

